Lomsdal-Visten
nasjonalparkstyre

Postadresse
c/o Statsforvalteren i Nordland
Postboks 1405
8002 Bodø

Besøksadresse
Trofors jernbanestasjon
8680 Trofors

Kontakt
Sentralbord: +47 75 53 15 00
Direkte: +47 +4775547819
sfnopost@statsforvalteren.no
www.fylkesmannen.no/nordland

OLADALENS VENNER
c/o Oskar Arne Fagervik Skjervengan 22C
8657 MOSJØEN

Saksbehandler Bjørnar Aarstrand **Vår ref.** 2018/1313 **Deres ref.** **Dato** 24.03.2021

Dispensasjon fra verneforskriften Lomsdal - Visten nasjonalpark for bruk av snøskuter.

Vedtak

Oladalens venner får fornyet dispensasjon fra forbudet mot motorisert ferdsel i Lomsdal-Visten nasjonalpark/Njaarken vaarjelimmiedajve for transport av varer og utstyr til Oladalshytta i Skjørlægda i Vefsn kommune. Dispensasjonen gis med hjemmel i verneforskriftens § 3, punkt 6.3, bokstav f, og i henhold til delegert myndighet fra Lomsdal-Visten nasjonalparkstyre.

Dere får dispensasjon med følgende vilkår:

- Dispensasjonen gjelder for én snøskuter med inntil fire årlige turer i perioden 2021-2023. Kjøringa skal skje på snødekt og frossen mark. Det er ikke tillatt å kjøre etter 15. april.
- Dispensasjonen gjelder for vedlagt trase.
- Dersom det er rein i området må dere vise særlig hensyn. Sakk ned på fart og stopp om nødvendig slik at reinen får forflyttet seg.
- Transport skal ikke skje i utfartsdagene i påsken: Fra og med Skjærtorsdag til og med 2. påskedag.
- Dere skal registrere kjøringa før dere starter i tidligere tilsendt kjørebok (dato og signatur). Etter at dispensasjonen er utløpt (og senest 01.06.2023) skal kjøreboka sendes inn til nasjonalparkstyret (evt kopi av kjørebok dersom det søkes om videre dispensasjon).
- Dere skal ha med dispensasjon (denne siden) med kart, kjørebok og tillatelse fra Vefsn kommune på hver tur.

I tillegg til dispensasjon fra nasjonalparkstyret må dere ha egen dispensasjon fra Vefsn kommune. Søknaden og dette vedtaket videresendes til kommunen som behandler den.

Klageadgang:
Avgjørelsen kan påklages til Miljødirektoratet. Klagefristen vil være tre uker etter at vedtaket er mottatt. Eventuell klage sendes gjennom nasjonalparkstyret.

Bakgrunn
Oladalens venner ved Oddgeir Johansen har den 18. mars 2021 søkt om dispensasjon fra motorferdselsforbudet i Lomsdal-Visten nasjonalpark/Njaarken vaarjelimmiedajve til frakt av varer og utstyr til Oladalshytta i Skjørlægda i Vefsn kommune.

Det har tidligere vært gitt dispensasjon til samme formål. Siste dispensasjon utløp 2020.

Grunnlaget for avgjørelsen

Lovgrunnlag
Lomsdal-Visten nasjonalpark/Njaarken vaarjelimmiedajve ble opprettet ved kgl.res. av 29. mai 2009. Verneforskriften forvaltes av Lomsdal-Visten nasjonalparkstyre.

Formålet med Lomsdal-Visten nasjonalpark er å:
Bevare et stort, egenartet og tilnærmet urørt naturområde. Bevare det biologiske mangfoldet med økosystemer, arter og bestander, geologiske forekomster, og kulturminner. Sikre variasjonsbredden av naturtyper og store sammenhengende barskogområder i regionen. Sikre grotter og karstformer mot all skade og mot at det fjernes biologisk eller geologisk materiale fra dem. Bevare, sammen med landskapsvernområdet i Indre Visten, et variert kystlandskap fra fjord til fjell på Helgeland.

Allmennheten skal gis anledning til naturopplevelse gjennom utøvelse av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging. Ivaretakelse av naturgrunnlaget innenfor nasjonalparken er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse. Området brukes til reindrift.

Motorferdsel på land, i ferskvann og i luften under 300 meter forbudt er forbudt etter verneforskriftens § 3. Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til motorisert ferdsel på vinterføre for transport av varer og utstyr til hytter og gammer, dette står i verneforskriftens § 3, punkt 6.3 bokstav f.

Alle saker som berører natur skal i tillegg vurderes ut fra naturmangfoldlovens §§ 8-12.

Vurdering
Søknaden er innenfor verneforskriftens mulighet til å gi dispensasjon. I forvaltningsplanen for Lomsdal-Visten/Njaarke er det gitt retningslinjer for motorferdsel i utmark. Her åpnes det opp for maks seks turer per år. Målet er at motorferdselen skal reduseres til et minimum.

Naturmangfoldlovens § 8 sier at alle vedtak som berører naturmangfoldet skal bygge på vitenskapelig og erfaringsbasert kunnskap om naturmangfoldet og virkningen på det. Området Holmfjellet-grense tidligere Skjørlegda naturreservat ble godt kartlagt i forbindelse med verneplan for Lomsdal-Visten (Miljøfaglig utredning, rapport 2004:3). Området ble også kartlagt i forbindelse med forslag til verneplan for barskog i Midt-Norge (DN-rapport 1991-1).

Opplysningene om naturmangfoldet er i hovedsak hentet fra disse rapportene og www.naturbase.no.
Oladalshytta er en rekonstruksjon av hytta som ble benyttet av kompani Linge under våpentransporten mellom kyst og Vefsndalføret under andre verdenskrig. Hytta ligger innerst i Skjørlægda, øverst i barskogen med et forholdsvis beskjedent bjørkebelte ovenfor opp mot fjellet. Generelt er vegetasjonen variert med flere kravfulle skogsutforminger. I området finnes store forekomster av urterik granskog. Naturskogen er på flere felter helt intakt og i øvre del av barskogbeltet finnes det gammel furuskog med urskogpreg. I følge Naturbase er det ikke registrert rødlistearter i langs den omsøkte kjøretraséen. Norsk rødliste er en oversikt over arter som har risiko for å dø ut i Norge (for mer informasjon se http://www.artsdatabanken.no/Rodliste). Hele området brukes som reinbeite.

Selv om det ikke er registrert truede arter eller høgt verdisatte naturverdier i det gamle naturreservatet er det rimelig å anta at det er høge verdier knyttet til gammel skog. Fordi området allerede var vernet som naturreservat ble det ikke gjort naturtypekartlegginger her under utredningsarbeidet med nasjonalparken.

Området ble under arbeidet med verneplan for barskog i Midt-Norge beskrevet som svært verneverdig med områder med urskogspreg, artsrik flora og en interessant dynamikk mellom gran og fjellbjørkeskog. Det er derfor rimelig å anta at det både kan være viktige naturtyper i området og ikke-registrerte rødslistearter. Det er sannsynlig at man vil finne rødlistearter i den gamle gran- og furuskogen, i tillegg til på rikbarkstrær som osp og selje. Det kan også hekke rødlisteartede fugler i området. Det må derfor tas hensyn til "føre-var-prinsippet", naturmangfoldlovens § 9.

Ferdsel med snøskuter virker forstyrrende på rein, elg, rovdyr og hekkende kongeørn og jaktfalk[1]. Både kongeørn og jaktfalk hekker tidlig og vil dermed kunne forstyrres av ferdsel. Det er imidlertid ingen kjente reirlokaliteter i tilknytning til kjøretraséen, selv om det er gjort observasjoner av både falk og ørn i Skjørlægda. Elg og rein kan bli forstyrret i en sårbar periode der dyrene har begrenset mattilgang og der forflytting krever mer energi enn på barmark. For å minske forstyrrelsen på rein i kalvingstida skal skuterkjøring skje før 15. april. Det stilles derfor også krav om at man må sakke ned, og ved behov stoppe snøskuteren for å la rein forflytte seg rolig.

Naturmangfoldlovens § 10 sier at økosystemtilnærming og samlet belastning på et område skal vurderes. Det skal også vurderes om en dispensasjon kan skape presedens og på den måten bidra til en gradvis forringing av området og forvitring av verneforskriften. I Skjørlægda er det ei foreningshytte som eies av Vefsn jeger- og fiskeforening og to åpne husvær som eies av Statskog, i tillegg til Oladalshytta. Tidligere var det gårdsdrift på Fjellgården (Eiteråfjell) og Skjørlægdgården, og i korte perioder ved Litlvatnet og Tverrelvmoen (Skjørlægdsetra). Fjellgården hadde også seter. Til tross for flere hytter og tidligere

[1] Naturvårdsverket rapport 6622, sidene 21-25

kulturmark oppleves Skjørlægda som et lite påvirket område. Ut over hyttene og restene av gammel kulturmark, er det liten grad av synlig menneskelig påvirkning i området. Man kan finne spor etter hogster, og ved utløpet av Storvatnet er det rester etter en fløterdam.

Motorferdsel er i utgangspunktet forbudt i verneområdet fordi det kan ha negative effekter for verneverdiene gjennom forstyrrelser, slitasje og støy, i tillegg til at det forstyrrer fred og ro som grunnlag for utøvelse av friluftsliv. Vefsn- jeger og fiskeforening har dispensasjon til å frakte varer og utstyr med snøskuter til Litlvasshytto. Til de to åpne husværene fraktes utstyr av SNO som del av oppdraget fra nasjonalparkstyret. Det har også blitt gitt dispensasjon for utfrakting av felt elg med helikopter. Kjøring på snødekt mark i et så begrenset omfang som det her er søkt om vil ikke, sammen med annen lovlig snøskuterkjøring i området, virke negativt på vegetasjonen.

Skjørlægda er et av de mest attraktive turmålene i nasjonalparken. Den største friluftsaktiviteten er knyttet til perioden juni-august, selv om det også er noe vintertrafikk i området. Forstyrrelser for friluftslivet må betraktes å være kortvarig og vurderes derfor som akseptabel. Det settes likevel krav om at transporten ikke skal skje i utfartsdagene i påsken.

Naturmangfoldlovens §§ 11 og 12 er ikke relevante i denne saken og er derfor ikke vurdert.

Med hilsen

Bjørnar Aarstrand
Nasjonalparkforvalter

Dette brevet er godkjent elektronisk og har derfor ikke underskrift.

Vedlegg:
1 Trase Oladalen

Kopi til:

Jillen-Njaarke reinbeitedistrikt v/ Torstein Appfjell	Haustreisveien 98	8680	TROFORS
STATSKOG HELGELAND	Nordlandsveien 70	8626	MO I RANA
VEFSN KOMMUNE	Postboks 560	8651	MOSJØEN
STATSFORVALTEREN I NORDLAND	Postboks 1405	8002	BODØ
Statens Naturoppsyn Trofors	Trofors jernbanestasjon	8680	TROFORS